

La Transició i la Democràcia (1975-1986)

El primer govern de la monarquia va continuar presidit per Carlos Arias Navarro, també es van incorporar alguns polítics franquistes, com ara Manuel Fraga i José María de Areilza, que defensaven l'evolució de la dictadura cap a un règim " més o menys" democràtic. El govern va iniciar una tímida obertura que va comportar la legalització de les anomenades associacions polítiques. Els principals partits democràtics d'esquerre, alguns tolerats pel govern, reclamaven una ruptura política amb el règim franquista.

La major part de les organitzacions d'esquerres s'havien organitzat en dues plataformes: la Junta democràtica, impulsada pel PCE (Partido Comunista d'Espanya) i la Plataforma de Coordinación Democràtica, organitzada al voltant del PSOE, encapçalat per Felipe Gonzalez.

D'altra banda, l'elecció d'Adolfo Suárez per formar govern va ser rebuda amb moltes reticències per l'opinió pública nacional i estrangera. Suárez va formar govern amb polítics relativament joves, que procedien, generalment, del quadre secundari del règim franquista. També es va envoltar de persones procedents de sectors democratacristians, que havien manifestat el desig d'una reforma del règim.

El punt principal del nou govern va ser la Llei de Reforma Política, que preveia la celebració d'eleccions generals amb sufragi universal directe, es va sotmetre a votació popular el 15 de desembre de 1976. Aprovada en el referèndum per una immensa majoria de la població, aquesta llei es pot considerar la frontera entre el règim franquista i la nova etapa que havia d'establir un sistema plenament democràtic a Espanya. Durant els primers mesos de 1977, hi va haver alguns problemes que semblaven que podien posar en perill el règim: entre elles, un pla de desestabilització del nou règim, segrests militars i l'assassinat de membres de la policia per part de grups terroristes com la ETA o els GRAPO.

Així doncs, pel juny de 1977, es van poder celebrar les primeres eleccions lliures des de l'any 1936. La constitució de 1978 va ser fruit del consens entre les diferents forces polítiques: l'esquerre renunciava a la forma republicana de l'Estat, la dreta admetia la democràcia i l'existència d'autonomies i els nacionalistes catalans acceptaven el terme de nació espanyola a canvi que se'ls reconegués el de nacionalitat per a Catalunya.

Així mateix, dins d'aquesta constitució podem destacar tres parts principals que la constituïran: la primera part, **la dogmàtica**, s'estableixen els principis bàsics, els drets fonamentals, els principis de política social i econòmica i les garanties dels drets i els mecanismes de la seva suspensió. En segon lloc, **la orgànica**. S'hi desenvolupen les funcions i els mecanismes dels poders fonamentals (legislatiu, executiu, i judicial), juntament amb les qüestions fiscals, d'organització territorial de l'Estat i del tribunal constitucional i, per últim, la reforma constitucional, segons la qual, s'hi poden introduir reformes a la constitució.

Els principals elements configuradors en la part dogmàtica són: l'Estat es defineix com a social i democràtic, organitzat en una monarquia parlamentària ; l'Estat deixa de definir-se com a catòlic; es reconeixen els drets civils de tot tipus en una enumeració minuciosa: la llibertat d'associació, de reunió i d'expressió ; es limiten a qüestions generalment representatives els poders de la Corona; s'organitza la representació política en unes Corts Generals integrades per dues cambres: el Senat i el Congrés dels Diputats i per últim; s'estableix la divisió de poders (legislatiu, executiu, judicial).

Seguint aquesta línia, a nivell social, en la constitució s'estableix el dret de l'Estat a intervenir en l'economia, el dret a l'educació, la igualtat de drets, el dret a la salut i la sanitat, el dret a un habitatge digne i adequat, el deure i el dret al treball, a la lliure elecció de professió i el dret a la joventut.

Durant els tres anys que van des de 1979 a 1982, es van produir dos fenòmens de gran importància: en primer lloc, el desenvolupament legislatiu de la Constitució i, en segon lloc, l'inici d'un període d'inestabilitat i tensió política a causa de les fortes pressions dels sectors nostàlgics de la dictadura franquista, que va culminar en l'intent de cop d'Estat del 23 de Febrer de 1981, arran de la dimissió d'Adolfo Suárez, que estava acorralat per les forces involucionistes infiltrades a l'exèrcit i, a més a més, de dissensions internes que li impediïen prendre decisions. A part de les pressions dels sectors franquistes també hi havia un fort terrorisme per part d'ETA i dels GRAPO.

Després d'un curt mandat de Leopoldo Calvo Sotelo, l'any 1982 es van convocar noves eleccions generals que van guanyar els socialistes, obrint així un llarg període d'hegemonia socialista (1982-1996).

D'Altra banda, la transició democràtica va tenir un desenvolupament especial a Catalunya. El període 1975-1980 va ser, casi amb molta certesa, un dels moments de la història de Catalunya on saboga amb més força per les llibertats individuals, polítiques i nacionals.

El crit “llibertat, amnistia i Estatut d'Autonomia”, resumeix perfectament el clamor popular dels anys de la transició. El terme llibertat, comparteix una certa relació amb el poble espanyol: la defensa de les llibertats individuals, les llibertats polítiques i llibertats sindicals. Quan parlem d'Amnistia, seria per defensar milers de presos polítics i per últim, el retorn de l'Estatut d'Autonomia, que era la reivindicació que reclamava que, amb la instauració del sistema democràtic, es consideressin les llibertats nacionals.

Així mateix, després de la mort de Franco; a Catalunya, s'havia constituït el consell de forces polítiques. Passades les eleccions de 1977, Adolfo Suárez es va entrevistar amb el president exiliat Josep Tarradellas per intentar arribar a un acord sobre la restauració de la Generalitat. Després d'unes dures negociacions van arribar a un acord, i la Generalitat va ser restaurada.

La Generalitat estarà integrada pel Parlament: òrgan legislatiu que representa el poble de Catalunya. El president de la Generalitat és un òrgan unipersonal elegit pel Parlament i entre d'altres funcions presideix el consell executiu, que aquest consell té les funcions de dirigir l'administració, proposar lleis al Parlament, etc. A més d'aquests Òrgans, també existeixen el Tribunal Superior de Justícia i el Consell Consultiu.